

STANOVISKO č. 02/2011

EVROPSKÉ AGENTURY PRO BEZPEČNOST LETECTVÍ

ze dne 19. dubna 2011

**k nařízení Komise, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro kvalifikaci
palubních průvodčích v obchodní letecké dopravě**

„Kvalifikace palubních průvodčích a související osvědčení“

Vysvětlivky

I. Úvod

1. Cílem tohoto stanoviska je pomoci Komisi při stanovování prováděcích pravidel pro personál v civilním letectví uvedený v čl. 4 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008¹ (dále jen „základní nařízení“).
2. Základní nařízení stanovuje náležitý a úplný rámec pro definici a provádění společných technických požadavků a správních postupů v oblasti civilního letectví. Ve zmíněném rámci se toto stanovisko zaměřuje konkrétně na kvalifikaci palubních průvodčích, kteří se podílejí na obchodní letecké dopravě v letadlech uvedených v čl. 4 odst. 1 písm. b) a c) uvedeného nařízení.
3. Cílem navrhované části pro palubní průvodčí (dále jen "část-CC") je stanovit společné technické požadavky, které specifikují podmínky, za nichž je palubním průvodčím vydáno, prodlouženo, pozměněno, omezeno, pozastaveno nebo zrušeno osvědčení podle čl. 8 odst. 4 a odst. 5 písm. e) základního nařízení, a práva a povinnosti držitelů tohoto osvědčení.
4. Část-CC, jak je navržena v tomto stanovisku, se skládá ze tří následujících hlav:
 - o Hlava GEN - obecné požadavky;
 - o Hlava CCA - zvláštní požadavky na osvědčení palubních průvodčích;
 - o Hlava TRA - požadavky na výcvik pro žadatele o osvědčení palubních průvodčích a jejich držitele.
5. Text navržený v tomto stanovisku respektuje změny zanesené do původních návrhů agentury (jak byly publikovány v NPA 2009-02e) po veřejných konzultacích i další změny, které byly učiněny po vyhodnocení reakcí obdržených k dokumentu komentářů a odpovědí (*Comment Response Document, CRD*).

II. Konzultace

6. Původní návrhy pro část CC byly publikovány jako součást NPA 2009-02 na internetových stránkách agentury (<http://www.easa.europa.eu>) dne 30. ledna 2009.

Doba vyhrazená pro konzultace NPA byla v souladu s čl. 6 odst. 6 o postupu pro předpisovou činnost² na žádost zainteresovaných stran prodloužena, aby se zajistilo překrytí se souvisejícími NPA a poskytlo více času na připomínky s ohledem na velikost a dosah NPA.
7. NPA 2009-02 bylo rozděleno na sedm dílčích dokumentů, přičemž jeden z nich - NPA 2009-02e³ - obsahoval koncept návrhů prováděcích pravidel a souvisejících přijatelných způsobů průkazu (AMC) a poradenského materiálu (GM) pro kvalifikaci palubních průvodčích, kteří se podílejí na obchodní letecké dopravě, a souvisejících osvědčení, uvedených v čl. 8 odst. 4 a odst. 5 písm. e).

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 ze dne 20. února 2008 o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení Evropské agentury pro bezpečnost letectví, kterým se ruší směrnice Rady 91/670 EHS, nařízení (ES) č. 1592/2002 a směrnice 2004/36/ES (Úř. věst. L 79, 19.3.2008, s. 1), pozměněné nařízením (ES) č. 1108/2009.

² Rozhodnutí správní rady agentury EASA 08-2007, které pozměňuje a nahrazuje postup předpisové činnosti, bylo přijato na zasedání správní rady 03-2007 dne 13. června 2007. (http://www.easa.eu.int/ws_prod/g/management-board-decisions-and-minutes.php).

³ NPA 2009-02e: http://easa.europa.eu/ws_prod/r/doc/NPA/NPA%202009-02E.pdf.

8. Do 31. července 2009⁴, což bylo datum ukončení doby vyhrazené pro konzultace, agentura obdržela 568 připomínek týkajících se části CC. Autory připomínek byli zejména vnitrostátní letecké úřady, organizace leteckých společností, asociace palubních průvodčích, ale i jednotlivé letecké společnosti a jednotlivci.
9. Práce na přezkumu připomínek byly zasazeny do kontextu společného přístupu k rozšíření kompetencí EU, na němž se dohodla agentura, Evropská komise a správní rada agentury. Tímto společným přístupem se zavedlo nejen podrobné stanovení priorit práce agentury, které má agentura vypracovat, ale také zásady na vysoké úrovni, jimiž se má přezkoumávání připomínek řídit. Patří mezi ně dodržování standardů a doporučených postupů Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO SARP), právních předpisů EU a přijatých společných leteckých předpisů (JAR); nutnost vzít v úvahu bezpečnostní a regulační zásady a stávající rozdělení mezi právně vynutitelnými a právně nevynutitelnými předpisy; nutnost patřičně zvážit omezení, jaká představují změny plynoucí ze základního nařízení a z oznámení o navrhované změně (NPA) od Sdružených leteckých úřadů (JAA) po dosažení dohody; nutnost vytvoření přiměřených požadavků a v neposlední řadě potřeba věnovat mimořádnou pozornost srozumitelnosti, právní jistotě a vymahatelnosti navrhovaných právních textů.
10. Agentura předložila výsledky přezkumu připomínek a návrh výsledného znění revizním skupinám OPS.001 pro obchodní leteckou dopravu (CAT)⁵ a pro neobchodní provoz složitých motorových letadel (NCC)⁶.
11. Zmíněné skupiny byly vytvořeny v souladu s postupy pro předpisovou činnost a tvořili je členové skupin pro vypracování základních návrhů OPS.001 a další odborníci z agentury, vnitrostátních leteckých úřadů a z průmyslu, kteří se neúčastnili počáteční přípravné fáze.
12. Revidované návrhy, které vycházely z pečlivého přezkumu všech připomínek k NPA a podnětů od revizních skupin, byly zveřejněny na internetových stránkách agentury dne 7. října 2010 formou dokumentu komentářů a odpovědí (CRD) k NPA 2009-02e – část CC. K datu uzávěrky dne 7. prosince 2010 agentura obdržela 80 reakcí (celkově 176 různých zpětných vazeb) od 35 subjektů, včetně vnitrostátních leteckých úřadů, organizací leteckých společností a asociací palubních průvodčích, dále jednotlivých organizací pro výcvik, leteckých společností a výrobců zařízení pro výcvik.
13. Agentura obdržela k části CC 29 připomínek, které se týkaly operačních požadavků na palubní průvodčí, publikovaných v CRD pro požadavky organizací (část OR – OR.OPS.CC), a 5 připomínek vztahujících se k návrhům k hlavě AR.CC, publikovaných v CRD pro požadavky úřadů (část AR). Podobně 29 ze 113 reakcí vztahujících se k palubním průvodčím, které agentura obdržela k částem AR a OR (AR.CC a OR.OPS.CC) dokumentu CRD, byly připomínky k části-CC. Některé z těchto připomínek se opakovaly.

III. Souhrn připomínek obdržených k části CC dokumentu CRD a výsledný text

⁴ V souladu s článkem 6.6 rozhodnutí správní rady 08-2007 agentura prodloužila dobu vyhrazenou na konzultace o další dva měsíce, aby se zaručil překryv se souvisejícími NPA (od 30. 5. 2009 do 31. 7. 2009).

⁵ Složení skupiny pro předpisovou činnost pro CAT
(http://www.easa.europa.eu/ws_prod/r/doc/NPA/Review%20Group/GC%20OPS%20001%20CAT.pdf).

⁶ Složení skupiny pro předpisovou činnost pro NCC
(http://www.easa.europ/.eu/ws_prod/r/doc/NPA/Review%20Group/GC%20OPS%20001%20CMPA.pdf).

14. Agentura pečlivě analyzovala a posoudila všechny obdržené připomínky. Na jejich základě zanesla do návrhu textu části CC dokumentu CRD příslušné změny. Podrobnější informace naleznete pod příslušnými nadpisy.

Předmětné nařízení pro část CC

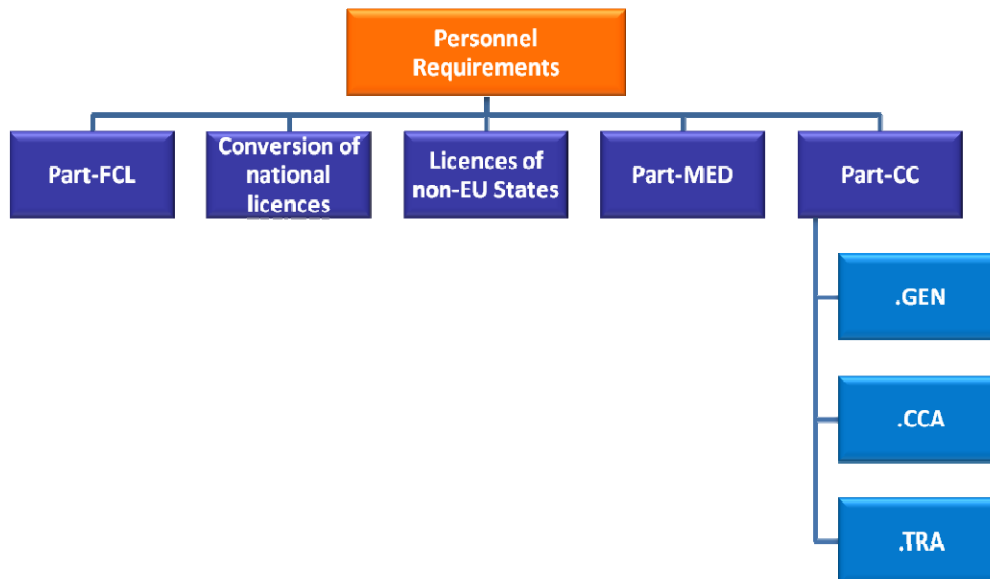
15. **Předmětné nařízení o personálu v civilním letectví** obsahuje požadavky na členské státy, definuje obecnou použitelnost jednotlivých částí, na které se vztahuje, a navrhuje přechodná opatření, která mohou obsahovat i výjimky⁷, pokud sahají za termín 8. duben 2012. Protože zveřejnění stanovisek agentury v prvním prodloužení bude provedena v postupných krocích, očekává se, že příslušná nařízení mohou být přijata rovněž po částech s přihlédnutím k tomu, že na konci procesu přijímání Komisí se bude nařízení o personálu v civilním letectví skládat z části FCL, části MED a části CC (tj. pravidel, týkajících se udělování průkazů způsobilosti letovým posádkám a osvědčování jejich zdravotní způsobilosti, stejně jako osvědčení kvalifikace a zdravotní způsobilosti palubních průvodčích).
16. **Většina připomínek, které agentura obdržela k části CC předmětného nařízení a jež byly zveřejněny v CRD**, se týkala navrhovaného požadavku nahradit osvědčení o bezpečnostním výcviku, vydané v souladu s přílohou III nařízení Rady (EHS) č. 3922/91⁸ ve znění nařízení Komise (ES) č. 859/2008⁹, dále jen EU-OPS), novým typem osvědčení palubních průvodčích a také navrhovaného přechodného období.
17. **Předmětné nařízení zveřejněné v tomto stanovisku:** Obecný princip zachování platnosti osvědčení o bezpečnostním výcviku, vydaných v souladu s EU-OPS palubním průvodčím pro lety obchodní letecké dopravy, byl ponechán a vyjasněn. Také příslušná přechodná období pro jejich nahrazení novým typem osvědčení palubních průvodčích byla prodloužena do 8. dubna 2017, podobně jako období, která budou platit pro vydání nového typu průkazu způsobilosti pilota podle společných leteckých předpisů (JAR), s přihlédnutím k tomu:
- o aby členské státy a dotčené zainteresované strany získaly více času na vydání nového typu osvědčení palubních průvodčích a
 - o aby se zahrnuly různé situace, za jakých se v rámci použitelnosti tohoto nařízení zachovají osvědčení o bezpečnostním výcviku palubních průvodčích v souladu s EU-OPS. V úvahu se bere, že byl zrušen požadavek, aby před vydáním osvědčení palubním průvodčím tito měli dokončen nejen počáteční výcvik, ale též výcvik na určitém typu letadla, jak bylo původně navrženo v NPA a CRD. Tudiž platný je jen požadavek na dokončení počátečního výcvikového kurzu.
- I když u letových posádek to není obvyklé, ze zkušenosti víme, že palubní průvodčí se mohou po roce či více letech rozhodnout, že přestanou létat. V takovém případě nejsou znalosti a dovednosti získané během počátečního výcviku udržovány traťovou praxí a požadovaným doprovodným výcvikem spojeným s přezkušováním. Platnost počátečního výcviku tak po určité době bez létání vyprší.
18. Článek 1 předmětného nařízení vyjmenovává změny, které se zapracují do nařízení Komise o personálu v civilním letectví tak, aby byli zahrnuti palubní průvodčí, a to takto:

⁷ Výjimka je typem přechodného opatření, které ponechává na členských státech, aby si samy zvolily, zda posunout datum provedení určitého ustanovení až na nejzazší stanovený termín definovaný zákonem.

⁸ Úř. věst. L 373, 31.12.1991, s. 4-8.

⁹ Úř. věst. L 254, 20.9.2008, s. 1.

- Bod, který se týká kvalifikace palubních průvodčích, se přidává k článku „Rozsah a použitelnost“.
 - Definice palubního průvodčího se přidává do článku „Definice“. Definice zohledňuje změny, k nimž došlo odvětví letectví od té doby, co byly vydány původní JAR-OPS 1, které obsahovaly definici nyní zahrnutou v EU-OPS, a poskytuje větší právní jistotu. Zahrnuje všechny povinnosti palubních průvodčích a všechny oblasti, v nichž tyto povinnosti vykonávají (čili uvnitř i vně kabiny letadla, např. po evakuaci), a vyjasňuje, že tento personál musí mít kvalifikaci k tomu, aby mohl požadované povinnosti vykonávat.
 - Přidává se nový článek s názvem „Kvalifikace palubních průvodčích a související osvědčení“, který specifikuje, že palubní průvodčí v obchodní letecké dopravě letadel uvedených v čl. 4 odst. 1 písm. b) a c) základního nařízení musí mít kvalifikaci v souladu s částí CC, a popisuje přechodná opatření. Pozornost se věnuje také speciálnímu případu palubních průvodčích v obchodní letecké dopravě provozované vrtulníky, u nichž v současné době není vyžadováno osvědčení o bezpečnostním výcviku.
19. Článek 2 předmětného nařízení specifikuje datum, kdy nařízení vstupuje v platnost a stanovuje výjimky ohledně ustanovení vztahujících se na doklady a vedení záznamů a také na vydávání osvědčení palubním průvodčím v obchodní letecké dopravě provozované vrtulníky.
20. Na níže uvedeném grafu je znázorněna struktura části CC, která tvoří přílohu V předmětného nařízení o personálu v civilním letectví, jak byla zveřejněna v tomto stanovisku.

Část CC – Požadavky na kvalifikaci palubních průvodčích

21. CRD návrhy k části CC obsahují požadavky na kvalifikaci a související osvědčení, které se vztahují na palubní průvodčí v obchodní letecké dopravě. Tyto požadavky jsou doplněny operačními požadavky na provozovatele letadel s palubními

průvodčími a požadavky na úřady, které se týkají žadatelů o osvědčení palubních průvodčích a držitelů těchto osvědčení.

22. **Připomínky k CRD** poslalo 35 následujících subjektů:

- 6 členských států: 3 z nich potvrdily své znepokojení nad některými návrhy z CRD i NPA, přestože podporují ostatní provedené změny.
- 5 evropských organizací leteckých společností a 6 individuálních leteckých společností ze 3 členských států potvrdilo svůj nesouhlas s rozsahem osvědčení palubních průvodčích, navzdory změnám v původních návrzích.
- 13 organizací palubních průvodčích: všechny si stěžovaly, že návrhy CRD významně snižují úroveň a žádají návrat k původním návrhům NPA.
- 5 organizací pro výcvik a výrobci zařízení pro výcvik vyjádřili znepokojení nad nepřítomností obecných požadavků na schvalování organizací pro výcvik a zařízení pro výcvik.

23. **Hlavní problémy** - Při přezkumu doručených připomínek byly zaznamenány tyto sporné otázky:

— **Rozsah osvědčení palubních průvodčích:**

- Hlavním problémem se stal navrhovaný požadavek na to, aby před vydáním osvědčení palubním průvodčím bylo kromě počátečního výcvikového kurzu povinné ještě absolvování výcviku pro konkrétní typ letadla. Většina reakcí vyjadřovala názor, že by osvědčení mělo být vydáno již po počátečním výcvikovém kurzu, jak stanovují EU-OPS, a požadavek na výcvik na konkrétním typu letadla by měl být vypuštěn.

— **Podmínky užívání osvědčení jeho držiteli:**

- Požadavek, aby palubní průvodčí byli povinni mít osvědčení ve službě při sobě, vyvolal rozporuplnou odezvu.
- Požadavek, aby palubní průvodčí byli zcela zdraví, což požadují i EU-OPS, byl bez výhrad přijat.

— **Požadavky na výcvik:**

- V dalších připomínkách se objevil názor, že by v dodatku k prováděcím pravidlům měly být specifikovány podrobné osnovy výcviku se stejným statutem jako v rámci EU-OPS, aby byla zajištěna hodnověrnost a usnadnilo se uznávání osvědčení palubních průvodčích v celé Evropské unii.

24. **Výsledný text zveřejněný ve stanovisku:** prováděcí pravidla k části CC jsou obsažena ve třech níže popsáných hlavách:

25. **Část CC hlava GEN - Obecné požadavky**

- Hlava GEN obsahuje prováděcí pravidla, která specifikují příslušný úřad (CC.GEN.001) a oblast působnosti (CC.GEN.005) ohledně části CC. Také se v ní uvádí, jak by měla být žádost o osvědčení palubního průvodčího podána (CC.GEN.015) a jaký je minimální věk žadatele (CC.GEN.020).
- Hlava GEN také obsahuje prováděcí pravidla v CC.GEN.025, která popisují práva spojená s osvědčením palubních průvodčích, podmínky použití osvědčení a povinnosti držitelů. Požadavky, které jsou uvedeny již v EU-OPS, týkající se konkrétně trvalé zdravotní způsobilosti a odborné způsobilosti k práci na palubě určitého typu letadla, byly potvrzeny. Požadavek na to, aby palubní průvodčí nosili při výkonu služby osvědčení při sobě, byl přesunut do nového

prováděcího pravidla „CC.GEN.030 Dokumentace vedení záznamů“ z důvodů popsanych v následujícím odstavci.

- o Toto prováděcí pravidlo bylo vytvořeno proto, aby se vyjasnila povinnost držitelů ve vztahu k jejich osobním služebním dokladům a záznamům o výcviku. Agentura s ohledem na rozporuplné názory, které na tuto otázku obdržela, má za to, že palubní průvodčí, stejně jako všichni ostatní personál v odvětví civilního letectví, by měli být schopni kdykoli předložit k nahlédnutí doklad o tom, že vyhovují požadavkům. Toto je hlavní záměr každého služebního dokladu, který je vyžadován pravidly bezpečnosti letectví. Cílem je zlepšit povědomí a pocit odpovědnosti držitelů tak, aby vždy dodržovali platná pravidla a aby měli příslušné doklady platné a v zachovalém stavu. Dalším záměrem je usnadnit prohlídky na odbavovací ploše. Tento poslední bod se v současné situaci v letectví stává čím dál významnějším, neboť narůstá počet spolupracovníků na volné noze a sezonních členů posádek a také palubních průvodčích na částečný či plný úvazek, kteří pracují pro více než jednoho provozovatele.
- o Navíc, jak již předpokládá základní nařízení (čl. 8 odst. 5 písm. e), osvědčení palubních průvodčích musí být udržována. Protože osvědčení palubních průvodčích se vydávají po absolvování počátečního výcvikového kurzu, a tudíž za normálních okolností s neomezenou platností, požadovaného trvalého souladu s dalšími platnými bezpečnostními pravidly je možno dosáhnout pouze tehdy, je-li osvědčení doplněno seznamem kvalifikací na jednotlivé typy letadel, který provozovatelé musí každému držiteli osvědčení palubního průvodčích, jehož zaměstnávají, poskytnout. Vezmeme-li v úvahu, že všichni provozovatelé musí mít platný systém, jehož prostřednictvím poskytují svým zaměstnancům informace týkající se bezpečnosti a jejich aktualizace, je výše zmíněný návrh nejpraktičtější možností ve srovnání s administrativním procesem, kterým by muselo projít u příslušného úřadu či pověřené organizace vydání nového osvědčení nebo prodloužení platnosti starého osvědčení.

26. Část CC hlava CCA - Zvláštní požadavky na osvědčení palubních průvodčích

- o Hlava CCA obsahuje prováděcí pravidla, která se konkrétně zaměřují na vydávání, platnost a pozastavení platnosti či zrušení osvědčení palubních průvodčích. Osvědčení palubních průvodčích se vydává po úspěšném absolvování počátečního výcvikového kurzu a po vykonání příslušné zkoušky. Splnění všech dalších platných požadavků na výcvik zůstává podmínkou využívání osvědčení držitelem, jak již bylo výše zmíněno.
- o Také, jak požadovalo několik členských států ve svých připomínkách, může být vydávání osvědčení (CC.CCA.100) - pokud se tak členský stát rozhodne v souladu s čl. 8 odst. 4 základního nařízení - delegováno na nějakou organizaci, jestliže jí příslušný úřad k takové činnosti oprávnil.
- o Prováděcí pravidlo uvedené v CC.CCA.105, které se týká platnosti osvědčení palubních průvodčích, bylo změněno a původně navrhované podmínky platnosti byly nahrazeny alternativními návrhy čerpanými z připomínek, konkrétně k vypršení platnosti osvědčení dojde v případě, že je příslušný úřad pozastaví anebo zruší, nebo držitel/ka osvědčení nevykonává činnosti, na něž se vztahuje osvědčení, déle než 60 měsíců.
- o Prováděcí pravidlo uvedené v CC.CCA.110, které se týká pozastavení platnosti nebo zrušení osvědčení palubních průvodčích, přesně stanovuje podmínky, které jsou velmi podobné podmínkám vztahujícím se na ostatní personál v civilním letectví, za nichž může příslušný úřad pozastavit platnost osvědčení palubních průvodčích nebo tato osvědčení zrušit.

27. **Část CC hlava TRA - Požadavky na výcvik pro žadatele o osvědčení palubních průvodčích a jejich držitele**

Hlava TRA obsahuje prováděcí pravidla, která konkrétně stanovují požadavky na výcvik, které z větší části vycházejí z odpovídajících požadavků EU-OPS.

- o Podrobné osnovy počátečního výcvikového kurzu povinného podle CC.TRA.220 jsou specifikovány v dodatku k části. Tyto osnovy mají stejné právní postavení jako požadavky stanovené v EU-OPS. To by mělo usnadnit uznávání osvědčení palubních průvodčích v rámci celé EU.
- o Kvalifikace pro typ nebo variantu letadel podle CC.TRA.225, která odráží současné požadavky EU-OPS na výcvik a přezkušování, jsou upřesněny v podmínkách, za nichž se může osvědčení užívat. Programy výcviku budou specifikovány v prováděcích pravidlech, která jsou zaměřena na provozovatele a týkají se leteckého provozu (část-CAT).

28. **Položky, k nimž je třeba přihlédnout při dodatečné předpisové činnosti**

Proces konzultací jasně ukázal, že mezi většinou členských států a zainteresovanými stranami panuje široká shoda v otázce potřeby rozvíjení společných kritérií či standardů na úrovni EU, které se týkají schvalování organizací pro výcvik palubních průvodčích, kvalifikace instruktorů a zkoušejících a zařízení pro výcvik. Proto za předpokladu společného porozumění a shody na právním základu se zákonodárcem agentura navrhuje tyto otázky zahrnout do příštích úkolů předpisové činnosti.

Kolín nad Rýnem 19. dubna 2011

P. GOUDOU
výkonný ředitel